

Sluttelig foretoges:

Valg af 1 medlem til landsnævnet for omnibus- og fragtmandskørsel (i stedet for Hauberg).

(Jfr. tidenden sp. 531).

Valgt blev: *M. Larsen* med stedfortræder *Heising*.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes onsdag den 3. november kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i lov nr. 171 af 31. marts 1953 om valg til folketinget. [Af Hans Hansen (Rørby) m. fl.]

3) *Tredie behandling af:*

Forslag til lov for Færøerne om borteblevne.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om fradrag ved beregningen af kommunale ejendomsskatter.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om forlængelse af byggestøttelovgivningen.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om leje.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 14⁵⁰.

15. møde.

Onsdag den 3. november kl. 14.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler statsministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om Færøernes realkreditinstitut.

I skrivelse af gårs dato meddeler finansministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om afgift af arv og gave.

I skrivelse af dags dato meddeler undervisningsministeren, at han ønsker her i tinget mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om „Ungdommens uddannelsesfond“s forvaltning og virksomhed. (Ændring af lov nr. 217 af 7. juni 1952).

I skrivelse af 29. f. m. meddeler overassistent Rudy Schrøder, at han er villig til midlertidigt at tage sæde i folketinget under medlem for vestre storkreds Alsing Andersens orlov fra den 1. d. m. at regne.

I skrivelse af 29. f. m. anmoder finansministeren om, at der må blive foretaget valg af et medlem til lønningsrådet for tiden indtil 1. juli 1958 i stedet for rektor Karl Olsen, der er udtrådt af folketinget.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Statsministeren (Hans Hedtoft): Jeg skal herved tillade mig for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om Færøernes realkreditinstitut.

Dette lovforslag er udarbejdet på grundlag af en særlig betænkning om oprettelse af et realkreditinstitut på Færøerne, og forslaget tilsigter at lette færingerne muligheder for at opnå fornødne midler til dækning af udgifter ved investeringer i fiskerierhvervet.

Det færøske samfunds muligheder for optagelse af lån til finansiering af nødven-

[Statsministeren.]

dige investeringer til erhvervsmæssige formål har i almindelighed været meget stærkt begrænsede.

Lånemulighederne indskrænkede sig således endnu i 1930'erne hovedsagelig til kortfristede sparekasselån og private lån. I 1937 oprettedes ved lov den såkaldte Færøernes jordfond, der med økonomisk støtte fra staten og lagtinget yder lån og tilskud til oprettelse af mindre jordbrug m. v. og således har kunnet afhjælpe det mest presserede lånebehov på dette begrænsede område.

Byggeriet udenfor landbruget var i 1930'erne af yderst beskedent omfang, både som følge af de lave pengeindkomster og som følge af en stærkt begrænset langfristet kreditgivning.

De største finansieringsbehov på Færøerne har foreliget indenfor fiskerierhvervet, der både af hensyn til fartøjernes udrustning og fangsternes lagring kræver betydelig driftskapital, ligesom det har været nødvendigt at tilvejebringe betydelige anlægsmidler til anskaffelse af fiskerfartøjer. Finansieringen af disse lånebehov er sket gennem lån fra de færøske banker og fra fiskeribanken samt i et vist omfang gennem kassekreditlån eller private lån.

Endelig har de færøske kommuners muligheder for lånoptagelse været stærkt begrænsede, idet kommunerne i vidt omfang er henvist til optagelse af sparekasselån.

Det er derfor naturligt, at der på Færøerne har været ønske om oprettelse af en kreditgivningsinstitution, og allerede i 1909 fremsattes for lagtinget et forslag om oprettelse af en kreditforening. Dette forslag blev påny fremsat med mellemrum indtil 1940, men forslaget har hidtil ikke kunnet gennemføres, blandt andet fordi man forudsatte det nødvendigt med en statsgaranti for de af kreditforeningen udstedte obligationer, ligesom den gamle tinglæsningsordning på øerne og den mangelfulde udskiftning og matrikulering har lagt sig hindrende i vejen.

Ved gennemførelsen af hjemmestyreloven af 1948 overtog det færøske hjemmestyre blandt andet spørgsmålet om oprettelse af kreditforeninger som særanliggende, men efter ønske fra hjemmestyret har man fra

regeringens side tilsagt sin bistand til løsning af spørgsmålet. Når man fra færøsk side har været interesseret i at opnå regeringens medvirken, beror det på, at det ikke vil kunne forudsættes, at der på Færøerne er et tilstrækkeligt låneområde til dækning af det forudsatte behov for optagelse af langfristede lån.

Med det formål at overveje de spørgsmål, der måtte opstå i forbindelse med oprettelsen af et realkreditinstitut på Færøerne, og at fremsætte forslag til lov om oprettelse af et sådant institut nedsatte statsministeriet derfor i august 1953 et udvalg, som i juli 1954 har afgivet sin første betænkning. Udvalget har tillige udarbejdet det lovforslag, som jeg hermed fremsætter for det høje ting.

Om det økonomiske grundlag for instituttets oprettelse skal jeg oplyse, at der i henhold til lov nr. 209 af 7. juni 1952 om anvendelse af modværdien af de i henhold til Det europæiske Genopbygningsprogram modtagne gaveydelse og med finansudvalgets samtykke er stillet et beløb af 10 mill. kr. Marshallmidler til rådighed for færøske formål. Af dette beløb er ca. 2 mill. kr. foreløbig tilbageholdt til en grundfond for et realkreditinstitut, mens de resterende ca. 8 mill. kr. er udlånt til ophjælpning af det færøske erhvervsliv. Renter og afdrag af disse lån vil efterhånden indgå i grundfonden. Institutts lånemidler udover grundfonden tænkes tilvejebragt dels ved udstedelse af kasseobligationer, dels ved lånoptagelse. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at Danmarks Nationalbank under forudsætning af, at instituttets grundfond anvendes direkte som arbejdskapital, har givet tilsagn om at ville supplere grundfonden med et 10-årigt rentefrit lån på 2 mill. kr.

Det har været tanken, at instituttets virksomhed efterhånden skulle række videre end til den i lovforslaget angivne lånevirkosomhed mod pant i skibe. Imidlertid er der så stort et behov for lån til den færøske fiskerflåde, at man har ment allerede nu at måtte skabe hjemmel for långivning til støtte for det vigtige fiskerierhverv. Spørgsmålet om en udvidelse af instituttets låneområde vil i den kommende tid blive taget op til fortsat behandling i det af statsministeriet nedsatte udvalg.

[Statsministeren.]

Om instituttets påtænkte virksomhed m. m. skal det iøvrigt bemærkes, at instituttet efter forslaget skal ledes af en direktion på 3 medlemmer, hvoraf eet medlem udpeges af statsministeriet, eet af Færøernes landsstyre og eet af Danmarks Nationalbank. Der stilles under hensyn til instituttets beskedne størrelse ikke forslag om en særlig bestyrelse, men tilsynet med instituttet vil efter forslaget blive henlagt til statsministeriet og landsstyret. Som rådgivende organ for direktionen foreslås indsat et repræsentantskab med repræsentanter for folketinget, lagtinget, rederne, søfolkenes organisationer og debitorerne.

Instituttets långivning skal efter forslaget været baseret på vurderingsforretninger, foretaget af særligt udpegede vurderingsmænd, og til sikkerhed for det enkelte lån skal instituttet modtage pantebrev med sikkerhed indenfor 50 pct. af det pågældende fiskerfartøjs værdi i henhold til vurderingsforretningen. Lånene skal tilbagebetales i løbet af højst 10, i enkelte tilfælde 15 år. Låntagerne hæfter solidarisk, og lånene udbetales kontant. Man er veget tilbage for en løsning med udbetaling i kasseobligationer, en låneform, som ikke er kendt på Færøerne.

Det skal endelig bemærkes, at instituttets virksomhed efter forslaget økonomisk skal hvile i sig selv. Der skal ikke ydes statsgaranti for instituttets forpligtelser, bortset fra at det under hensyn til de specielle vanskeligheder, der kan opstå ved betaling i tilfælde, hvor forbindelsen mellem Færøerne og det øvrige Danmark måtte være afbrudt, formentlig vil være nødvendigt, at staten yder en transfereringsgaranti.

I den afgivne udvalgsbetænkning foreslås det, at der til støtte for fiskerierhvervet udover finansiering ved udlån fra realkreditinstituttet skabes hjemmel for, at der kan ydes statslån mod 2. prioritet i skibene op til ca. 80 pct. af vurderingsværdien, hvilket skulle betyde en udlånsvirksomhed for staten på ca. 750,000 kr. årligt, og på vilkår,

som stort set skulle svare til de vilkår, hvortil staten yder lån til fiskere udenfor Færøerne i medfør af lov nr. 97 af 31. marts 1954 om støtte til nybygning af fiskerfartøjer m. v. De enkelte statslån skulle andrage 15 pct. af skibets vurderingssum, og det forudsættes, at Færøernes lagting skaber hjemmel for lån med sideordnet prioritet og af samme størrelse. Det er regeringens agt senere at fremsætte et i dette øjemed udarbejdet lovforslag.

Idet jeg iøvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger og til den af udvalget afgivne betænkning, hvoraf eksemplarer er stillet til rådighed for tingets medlemmer, og idet jeg kan tilføje, at forslaget er vedtaget af lagtinget under den seneste samling, skal jeg anbefale forslaget til det høje folketings velvillige og hurtige behandling.

Finansministeren (Kampmann): Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at genfremsætte *forslag til lov om ændringer i lov om afgift af arv og gave*.

Lovforslaget svarer til det af mig den 10. marts 1954 fremsatte forslag. Dette forslag blev henvist til et udvalg, men dette nåede ikke at afslutte sit arbejde.

Jeg kan med hensyn til forslagens enkeltheder henvise til bemærkninger til det af mig i foråret fremsatte forslag. Jeg finder kun anledning til på et enkelt punkt at komme med nogle yderligere bemærkninger.

Efter forslaget kan finansministeren bevillingsmæssigt nedsætte arveafgiften af legater, der tilfalder offentlige institutioner, foreninger, selskaber eller stiftelser med almenvelgørende eller andet almennyttigt formål, til 15 pct. Under behandlingen her i tinget blev der fremsat ønske om, at sådanne legater blev helt afgiftsfrie.

En sådan adgang til bevillingsmæssigt helt at fritage legater som de omhandlede havde man indtil arveafgiftsloven af 1908. Under forhandlingerne vedrørende udformningen af denne lov, der danner grundlaget for den nugældende arveafgiftslov, over-